

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

Sayı: 10 (24.392)
2 mart 2024-cü il, şənbə

ŞƏRQ QAPISI

100 ilin qəzeti

www.serqqapisi.gov.az

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Prezident həftəsi

Fevralın 26-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Xocalı şəhərində Xocalı Soyqırımı Memorialının təməlini qoyub, rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşüb, daha sonra Xankəndi şəhərində olublar.

Fevralın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Həcc və Ümrə naziri Taufiq bin Fauzən Əl Rabəni qəbul edib.

Fevralın 28-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Alman İqtisadiyyatının Şərq Komitəsinin sədri Mixael Harmsın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev martın 1-də Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclaslarında iştirak edən Avropa İttifaqının energetika məsələləri üzrə komissarı xanım Kadri Simsonu, İtaliya Respublikasının ətraf mühit və enerji təhlükəsizliyi naziri Ciliberto Picketto-Fratini qəbul edib.

Martın 1-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Albaniya Respublikasının Baş naziri Edi Rama ilə təkbətək görüşü olub.

Martın 1-də Bakıda, "Gülüstən" sarayında Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 10-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 2-ci iclasları keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması və Aparatının işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin Fərmanı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 30-cu maddəsinə və 5-ci maddəsinin II hissəsinin 22-ci bəndini rəhbər tutaraq Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması və Aparatının işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin strukturuna daxil olmayan tabeliyindəki qurumların (Naxçıvan Muxtar Respublikasının Sahibkarlığın İnkişafı Fondu istisna olmaqla), Nazirliyin təsisçisi olduğu hüquqi şəxslərin (gəlirləri saxlanma xərclərindən az olan qurumlar (hüquqi şəxslər) istisna olmaqla) fəaliyyəti ilə əlaqədar (o cümlədən malların təqdim edilməsindən, işlərin görülməsindən və xidmətlərin göstərilməsindən) əldə edilən vəsaitin (dövlət rüsumu istisna olmaqla) sərməclərində qalan hissəsinin 50 faizi, Naxçıvan Muxtar Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun güzəştli kreditlər üzrə daxilolmalarının (faiz, cərimə və sair) 10 faizi (Fondun saxlanması xərcləri güzəştli kreditlər üzrə daxilolmaların 90 faizindən daha çox hissəsini təşkil etdikdə isə Fondun saxlanma xərclərinə ayrılan hissəsi istisna olmaqla qalan vəsait) Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi qaydada istifadə olunur;

1.2. bu Fərmanın 1.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş vəsait aşağıdakı qaydada bölüşdürülür:

1.2.1. 93 faiz Naxçıvan Muxtar Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin maddi-texniki bazasını yaxşılaşdırmaq, Aparatının işçilərinin sosial müdafiəsinin gücləndirmək məqsədilə, habelə dövlət və ictimai məqsədli məsələlərə əlaqədar həmin Nazirliyin hesabına köçürülür;

1.2.2. 7 faiz Naxçıvan Muxtar Respublikasının büdcəsinə köçürülür.

2. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Fərmandan irəli gələn məsələləri həll etsin.

3. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Fərmanın icrası ilə bağlı müvafiq tədbirlər görsün.

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Ali Məclisi sədrinin müavini Anar İBRAHİMOV

Naxçıvan şəhəri, 29 fevral 2024-cü il

Xalqın sevgisi əvəzsizdir Bu sevgini qazanmağı bacarmaq isə əsl liderlikdir

Zəfər seçkisinin baş tutduğu həmin gün səhərin erkən saatlarından seçki məntəqələrində insanların səsvərmə hüququndan istifadə etmələrini izləyəndə yaşı 80-i ötmüş, gözünün nuru azalmış nəənin yanındakı insanlara "Sizi Allah and verirəm, Əliyevin oğluna səs verəcəm, düzünü deyin, hansıdır onun adı?" Vətən savaşında tək oğlunu qurban verən şəhid anasının "Oğlum onu seçdi, arxasınca getdi, qalib oldu. Mən də oğlumun uğrunda canından keçdiyi Vətənin işıqlı gələcəyinə səs verirəm", – deməsi, sağ əlini Vətən müharibəsində bir ovuc torpağa qurban verən qazinin sol əli ilə "Daim əmrindəyik, yanında-yıq, Müzəffər Komandan" yazmasını görəndə keçmişin çətin günlərini xatırlayıram.

90-cı illərin çətin günlərində dahi rəhbər Naxçıvanda ölüm-olum mübarizəsi apararaq insanlarla birlikdə düşməninə görəndə Qarabağda, ümumilikdə, Azərbaycanın digər bölgələrində siyasi hərc-mərclik baş verir, qardaş qırğını ilə üzleşirdik. Həmin illər idi ki, Xocalı soyqırımı, ardınca cənnət Şuşa və Laçın düşməninə peşkəş verilir. Bacarıqsız rəhbərlər düşmənin hücumunun qarşısını almaq əvəzinə qeyri-qanuni silahlı birləşmələrə üz-üzə gəlir, qardaş qırğınına yol açırdı. Bütün bunlar isə Birinci Qarabağ müharibəsində məğlubiyətə gətirib çıxardı. Çünki tarixboyu heç bir antimillə hakeriyət müharibədə qələbə qazana bilməyib və Azərbaycanda da belə oldu.

Həmin dövrdə Naxçıvanda baş verənləri yaxından izləyənlər, xalqın düşmən beynləri bu çətin və kaos vəziyyətdən çıxış yolunu, nicatı Ulu Öndərin hakimiyyətə qayıdışında gördü. Elə məhz buna görə də insanlar Onun hakimiyyətə gəlməsini tələb edirdilər. Qəzet və televiziya vasitəsilə Heydər Əliyevə müraciətlər edir, Naxçıvana gəlir, ondan imdad diləyirdilər. Hətta Qarabağda döyüşlərdə əsir düşənlərin valideynləri Naxçıvana üz tutur, dahi rəhbərdən onlara kömək etməsini istəyirdilər. Xalqın səsinə, çağırışlarına, Vətənin düşdüyü vəziyyətə biganə qala bilməyən dahi rəhbər həyatını təhlükəyə ataraq Bakıya qayıtdı və xalqın təkidli tələbi, səs çoxluğu ilə ölkə Prezidenti seçildi. Həmin gündən döyüşlər səngiməyə başladı. Hakimiyyətə vəzifə üçün yox, xalqa xidmət etmək üçün gəldiyini dəfələrlə dilə gətirən dahi rəhbər bunu sübuta yetirdi.

Xalq dahi rəhbərinə ilk dəfə 1993-cü ildə etimad göstərəndə Azərbaycan yox olmaq təhlükəsi qarşısında olsa da, xalqın Ulu Öndərinə inamı Vətənimizi çətin vəziyyətdən xilas etdi. Azərbaycanı ayağa qaldıran dahi rəhbər bu qədim diyarı dünyaya tanıdıb, haqq səsinə hər kəsə duyurdu. Canından çox sevdiyi Azərbaycanı gələcəyin Müzəffər Sərkərdəsi olacağına əmin olduğu siyasi varisinə, onu isə xalqına əmanət etdi: "İnanıram ki, mənim axıra çatdırı biləcəyiniz məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək", – deyib canından çox sevdiyi Vətən torpağında əbədiyyətə yollandı. Dahi rəhbərin xalqına əmanəti olan siyasi varisini xalq öz övladı kimi bağrına basıb daim onun arxasında dayandı.

Gün gəldi, vaxt-vədə yetişdi, vaxtilə xalqı bir çağırışı ilə meydanlara toplayıb, haqq səsinə dünyaya çatdırıb, qardaş qırğınının, işğalın qarşısını alan dahinin oğlu bir çağırışla xalqı ayağa qaldıraraq "Qarabağ Azərbaycandır!" şüarı ilə irəli atıldı. Dünyaya öz siyasi iradəsi, güclü ordusu, hər zaman bir olan xalqı ilə meydan oxudu. Bu xalq son 200 ildə ilk dəfə bütöv Azərbaycan deyə bildi. Bu xalq öz əsgəri, müəllimi, əkinçisi, hakeri ilə tarix yazdı. Dünya cəmi 44 gündə xalqın Vətən, rəhbər sevgisinə şahid oldu. İllərdir, həsrətlə yollara baxan gözlərdəki həsrət bitdi həmin gün.

Və bu gün hər səhər yuxudan ayılanda xəbər saytlarından gördüyümüz ilk xəbər Laçına, Zəngilana, Füzuliya növbəti köç yola salındı olur. Bu köç illər əvvəlki köçlərdən deyil, əbədi qayıdışdır. Hər dəfə Vətənin oğluna etimad göstərmək üçün seçki sandığından başına gedib ümidlə səs verdikdə arzuladığımız köç.

Ulu Öndərin yaxınlarından eşitmişdim ki, O, 7 rəqəmini çox sevirmiş. Necə bir təsadüfdür ki, keçirilən prezident seçkiləri elə ayın 7-də Ulu Öndərin yoluna 7-ci dəfə etimad oldu bu xalqın. Bəlkə də, bu təsadüf deyil, yüz ildə bir dəfə dünyaya gələn dahinin, Tanrının Azərbaycan xalqına lütfü olan Ümmümilli Lider Heydər Əliyevin arzusu idi ki, reallığa çevrildi. Müqəddəs rəqəm sayılan yeddinin səhrli gücü idi, bəlkə də. Bütöv Azərbaycan Cıdır düzündə dünyanın ən uca və legitim tribunasının qələbə çıxışı edən liderinin səsinə səs verməyi ona sonsuz etimad idi.

Ə Ramiyyə ƏKBƏROVA

Naxçıvanda Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsi ehtiramla anılıb

Fevralın 26-da Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli, dövlət və hökumət rəsmiləri, ictimaiyyət nümayəndələri Naxçıvan şəhərinin Dövlət Bayrağı Meydanındakı Xatirə Kompleksini ziyarət ediblər.

Xocalı faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar abidə önünə güllər qoyulub, soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ehtiram ifadə olunub.

"Şərq qapısı"

Hər şey ədalətli olacaq 2

Naxçıvanda doğum günü fevral ayında olan şəhidlərin xatirəsi anılıb 2

Ali Məclisin yaz sessiyasının növbəti plenar iclası keçirilib 4

Qələbəmizə Xocalı ucalığından baxmaq xoşbəxtliyi 5

"Media Ordubadda" layihəsinə start verildi 8

Elm səmasını aydınladan təbəssümlər 12

Qələbəmizə Xocalı ucalığından baxmaq xoşbəxtliyi

Salam olsun o müqəddəs və yaralı ruhunuza, ey Xocalı şəhidləri. Qələbimdən qopan hər pıçıltımı diqqətlə seçib bu sətirleri qələmə almaq istəyirəm. Axı siz Azərbaycan xalqının qaysaq bağlamayan yarası, acı nisgili, əbədi qan yaddaşısınız.

32 il bundan öncənin soyuq bir fevral gecəsində qana susamış vicdanını, heç əvvəlcədən olmayan insanlığını, kor doğulmuş heysiyyətini, insanfani itirmiş, dünnə qədər süfrəmizin artığı ilə yallanan vəhşi bir qəbilənin qurbanına çevrilmək nə yaman dərd imiş, İlahi. Bəs nə idi Xocalıdan olan 613 insanın – ana bətnindəki uşağın, qucaqdakı körpənin, yaşlının, ahılın, ağsaqqal və ağbirçəyin qəbahəti? Türk olmaq, yoxsa damarlarında azərbaycanlı qanı gəzdirmək idimi günahımız? O

anaların, qız-gəlinlərin ah-naləsi dağlara, meşələrə yayıldı o axşam. Qarlı-boranlı dağlarda qucağında yavrun, əliyalın dayanmaq, durmaq bilmədən qaçırsan, arxandakı isə quduz bir vəhşidir. Dəhşətli mənzərədir, deyilmi? Qanını damarlarda dondururmu? İnsan oğlu Ulu Yaradana bir can borcludur, gec-tez bunu ödəyəcək. Amma ölümün, son nəfəs verməyin bu formasını heç kimə, hətta vəhşi erməniyə də arzulamadı o gecə xocalılılar. Namusumuza, heysiyyətimizə, qürurumuza toxunmuşdu o gecə mənfur düşmən. Yandırır kül etmişdi o gözəllər gözəli Xocalını. Sanki dünya binə olandan bəri yox imiş belə bir şəhər, belə bir məmləkət.

Bizim uşaqlığımız Çingizin ah-nalə ilə Xocalıdan çəkdiyi o kadr-larda ilişib qaldı. Qucaqda don

sinin qisası qiyamətə qalmamalıdır, başışlamaz bizi Pənahəli xan, Xan qızı Natəvan, başışlamaz bizi ulu əcdadlarımız. Dünya bizə həyan duran, haqq səsimizə səs verən deyildi. Mənfur erməniyə ədalət tərəzisində özümüz çıxarmalı, haqq-hesabı çürütməli idik. Bunu bizdən azərbaycanlı qanı, böyük xalq olmağın məsuliyyəti, cavabdehliyi tələb edirdi. Düz tələb edirdi.

30 il bir igid ömrüdür. Yəqin, kimsə belə düşünürdü ki, zaman yaraları sağaldı, Azərbaycan üçün bu faciə keçmişdə qaldı daha... Elə ola bilərdimi?..

Xocalı haqiqətlərini dünyaya çatdırmaq bərabər həm də dövlət səviyyəsində ideoloji iş apardıq, qələbimizin acısını, ağrısını evdəki uşağımıza aşılamaq bildik. Biz onlara gələcəyimizin gözü ilə baxdıq, biz onlara əsgər, zabıt, Vətənin təssübünü, qeyrətini çəkən OĞUL dedik. Onları elə bir ruhda təbiyə etdik ki, faciəni iliklərinə qədər yaşadılar. Qarşıda isə bizi daha da ucalmaq, məğrurlaşmaq, böyümək, ən əsas qalib olmaq kimi şərəfli bir yol gözləyirdi.

...Bu YOLun BƏLƏDÇİSİ dövlətçilik tariximizə "Qalib" möhürünü vurmuş cənab İlham Əliyev olacaqdı. İllərlə siyasi səhnədə səbir nümayiş etdirir, öz ordusunu gücləndirməyin qayğısına qalırdı. O, uzaqgörən, nəyi necə, nə vaxt etmək lazım olduğunu bilən LİDER olduğuna görə xalqı da Ona arxalandı, Onun qərarlarına, əmrinə müntəzər dayandı. "Zəfər" bir söz kimi 5 hərfdən ibarət olsa da, o, asanlıqla qazanılmır. Xalq-Lider-Ordu birliyi, yuxusuz gecələr, pragmatik siyasət, vaxtında verilmiş düzgün qərarlar var bu sözün tərkib hissəsində. 44

gecə Xocalı saxta bir ideologiyanın – "dənizdən dənizə böyük Ermənistan" qurmaq istəyənlərin hərisinə çevrildi. Balayanların, sarkisyanların, nə bilim başqa nə kimi yanların XX əsr boyu azərbaycanlılara qarşı quşduğu kinin, nifrətin kulminasiyası idi bu insanlıq cinayəti.

Fevralın 25-dən 26-na keçən o məşum gecə... Körpələrin nidası,

vurmuş körpə, dərə-təpələrə toxum kimi səpələnmiş insan cəsədləri. Biz böyüdükə Xocalı adlı yaramızı da daha dərinə dərk etdik. Canımızdan, qanımızdan bir parça oldu Xocalı. Oğul-uşağı-mıza başa saldıq ki, çəkilsə dörd olmasa da, yazın hafizənizin ən dərin qatına bu dərdi. Qoy damarlarımızda axan qan olsun Xocalı. Bu insanlıq faciəsinin, qara ləkə-

günə əldə etdiyimiz bu Böyük Qələbəni cənab İlham Əliyev ilmə-ilmə toxumaqla "Zəfər" sözümdən ən qürurlu cümlələr qurmağı xalqa ərməğan etdi. Ən yaxın tarixdə – 2023-cü ilin sentyabrındakı antiterror əməliyyatı ilə Xocalı səmasındakı qara buludların yerinə Azərbaycan Bayrağı ucaldı. Torpaq arındı – mürdar ayaqdan, işğalçı niyyətdən, barbar düşüncədən, quduz təfəkkürdən. Xocalı adlı yaramıza məlhəm olmaq üçün ƏBƏDİ qayıtdıq. O gün Qalib əsgər üçrəngli bayraq qarşısında, Xocalıda diz çökdü və and içdi ki, bir də bu torpaqlarda belə faciələr yaşanmayacaq.

Ehheyyy dünya, eşidirsən? Biz qayıtmışıq! Xocalının qisasını ermənidən almışıq! "Xocalıda bayrağı qaldıranda fikirləşirdim, bax bu gün biz tam əminliklə deyə bilərik ki, Xocalı qurbanlarının qanı yerdə qalmadı. Xocalı-

da bayrağın qaldırılması daha da həyəcanlı idi, onu açıq deyə bilərdim. Xankəndidə isə bayrağın qaldırılması ədalətin tam bərpası idi və Zəfərimizin son nöqtəsi idi", – deyən Qalib Liderimizlə, bizimlə birgə yaşamaq istəməyən erməniləri xoş rəftar, əmin-amanlıqla sərhədimizdən yola salan əgərimizlə, hər şeyə rəğmən sülh təklif edib böyük, özü də ÇOX BÖYÜK olduğumuzu göstərən XALQımızla qayıtmışıq! Sənin üçün çox darıxmışdıq, indi möhkəm sarılmışdıq, həsrətimizi ovutmaq vaxtıdır, Xocalı!

Son söz... Azad Xocalıdan yazı yazmaq, hissələrimizi ifadə etmək xoşbəxtliyini bizə yaşatdığımız görə var olun, möhtərəm Prezident! Allah bütün şəhidlərimizin məqamını uca etsin!

Sara ƏZİMOVA
"Şərq qapısı" qəzetinin baş redaktoru
Naxçıvan-Bakı-Xocalı-Bakı-Naxçıvan

Xocalıya yenidən həyat qayıdır

Xocalılılar bundan sonra öz doğma el-obalarında yaşayacaqlar

Xocalı sağalmaz yaramız, o dəhşətli faciənin izlərini özündə daşıyan şəhər idi. Dağıdılmış evləri, ekoloji terrora məruz qalmış təbiəti, istifadəyə yararsız avtomobil yolları onun simasına əzginlik, kədər bəxş etmişdi. Amma onu incidən, daha da yaralayan illərdir, öz doğmalarından – azərbaycanlılardan ayrı düşməsi idi...

Uzaqgörən, qətiyyətli, iradəli siyasi Lider, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər Azərbaycan Ordusu bizi doğma Xocalımıza qovuşdurdu. Bu gün Xocalı azaddır, rahat nəfəs alır. Üçrəngli bayrağımız onun səmasında əbədi qaldırılıb. Xalqımız sevinclidir, qürurludur. Ən əsas isə şəhidlərimizin, Xocalı faciəsi qurbanları-

nın qisası alınmış.

Bu gün Xocalının simasına daha da gözəllik qatan orada geniş vüsət alan tikinti-quruculuq, böyük abadlıq işləridir. Xocalıda yaşayış binaları inşa olunur, şəhərin infrastrukturunu yenidən qurulur. Xocalı erməni vandalizminin izlərindən təmizlənir. Havanın soyuq keçməsinə baxmayaraq, quruculuq işləri davam etdirilir. İnşaatçılar arasında digər bölgələrdən olanlar, eləcə də xocalılılar da var. Xocalı şəhərinin ərazisində hazırda 283 fərdi evdə əsaslı bərpa-quruculuq işləri görülür. Rabitə, elektrik, içməli su, kanalizasiya və digər daşıyıcı xətlərin çəkilişi davam etdirilir. Bununla yanaşı, Xocalı ətrafındakı meşəlik ərazilər də minalardan təmizlənir.

Bütün bunlar onu göstərir ki, bu ildən Xocalı həsrəti bitəcək, xocalılılar öz doğma el-obalarına qayıdacaqlar. Onlar Xocalıya yeni həyat, ruh, can verəcəklər.

Naxçıvan dünya mediasında

**Qardaş ölkənin mətbuatında
Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı xəbərlər dərc olunub**

Qarabağ münaqişəsinin başa çatması ilə Cənubi Qafqazda sabitliyin qazanılması və kommunikasiyaların yenidən açılması məsələlərinin həlli dünya mətbuatının gündəmindəki yerini qoruyur. "Şərqlə qapısı" qəzeti xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə və Rusiya mətbuatında maraqlı materiallar yayımlanıb.

Bu məzmununda qardaş Türkiyənin nüfuzlu [haber7.com](https://www.haber7.com) internet saytında yayımlanmış xəbər də Zəngəzur dəhlizi üzərində mühüm dəmir yolu qovşağı olan Naxçıvanın Culfa stansiyasından bəhs olunur. Dəhlizin açılması ilə Culfanın öz əvvəlki strateji önəminə qayıdacağı bildirilən yazıda hələ 100 il öncəsində Rusiya və İran arasındakı ticarət əlaqələrində bu stansiyanın əhəmiyyətindən danışılır. Lakin 1990-cı illərin əvvəllərində Ermənistanın Qarabağı işğal etməsi ilə Naxçıvanın blokadaya düşməsi nəticəsində Culfa stansiyasının yalnız daxili qatar səfərlərinə xidmət etdiyi qeyd olunur.

Xəbərdə, həmçinin bildirilir ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə Culfa stansiyasının da yerləşdiyi Naxçıvan Dəmir Yolundan keçməklə Avropa-Asiya marşrutu boyunca yük və sərnişin daşınması mümkün olacaq. Belə ki, artıq dəhlizin Azərbaycanı keçən hissəsində işlər yekunlaşmaq üzrədir. Xəbərle

<https://www.haber7.com/foto-galeri/83182-tarixi-culfa-tren-istasyonu-eski-gunlerine-donuyor-zengezur-koridoru-ile-stratejik-onemine-kavusacak> səhifəsində tanış olmaq mümkündür.

Türkiyənin aparıcı Anadolu Ajansı isə "Naxçıvanlılar Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə həyatlarının dəyişəcəyinə inanır" başlıqlı yazıda 30 ildən artıq müddətdə davam edən blokadanın sona çatacağını burada yaşayan insanlardan alınmış geniş müsahibə və maraqlı fotoreportajlarında izləyicilərinə çatdırır. Xəbər portalının müxbiri Zəngəzurun qədim Azərbaycan torpaqları olduğunu dilə gətirən müsahibələrə istinad edərək bu dəhlizin tarixi Turan yolu olduğunu bildirir, tarixi ədalətsizlik nəticəsində Naxçıvanın Azərbaycanın əsas hissəsindən ayrı düşdüyünü yazır.

Xəbər və fotoreportajla <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/nahcivan-hal-ki-zengezur-koridoruyla-hayatlarinin-degisecegine-inaniyor/3105815#> linkində tanış olmaq mümkündür.

Tarixi Culfa Tren İstasyonu eski günlərinə dönüyor! Zəngəzur Koridoru ilə stratejik önəminə kavuşacaq

13.01.2024 15:29

1 / 43

Naxçıvanın Culfa şəhərindəki, Zəngəzur Koridorunun açılmasıyla yenidən uluslararası güzergahda fəaliyyətə keçməsi öngörülən Culfa Tren İstasyonunu görüntüledi.

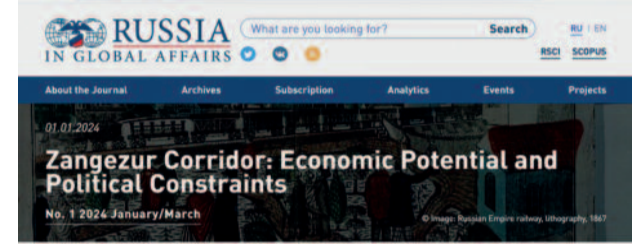

Rusiyada Zəngəzur dəhlizi barədə elmi məqalə

Cənubi Qafqazda ölkəmizin şəriksiz lider mövqeyi və 44 günlük müharibədən sonra davamlı sülhün yaradılması perspektivləri baxımından yeni regional əməkdaşlıq imkanları Zəngəzur dəhlizi kimi global layihəyə diqqətləri artırır. Dəhlizin gələcəyi haqqında proqnozlar verməyə çalışan belə strateji araşdırmalardan biri "Zəngəzur dəhlizi: iqtisadi potensial və siyasi çətinliklər" başlığı ilə "Russia in global affairs" jurnalında dərc olunub.

İşğalçı Ermənistanın məğlub olması ilə Cənubi Qafqazda yaranmış yeni geostrateji vəziyyət, habelə Rusiya-Ukrayna müharibəsi səbəbindən Avropa-Asiya dəhlizində Şimal marşrutunun dayanması ilə Zəngəzur koridorunun artan əhəmiyyətini vurğulayan müəllif bu dəhlizin adının tarixiliyinə də diqqət çəkir. Azərbaycanın qələbəsi ilə başa çatan müharibədən sonra "Zəngəzur dəhlizi" ifadəsinin siyasi terminologiyadakı yerindən də bəhs olunan məqalədə onun bütün tərəflər üçün əhəmiyyəti geniş təhlil olunur.

Məqalədə Zəngəzur dəhlizinin gözənilən iqtisadi faydaları, Türkiyə, Azərbaycan və Ermənistan üçün onun əhəmiyyətinə toxunan müəllif dəhlizin Azərbaycanı keçəcək hissəsində işlərin böyük bir hissəsinin tamamlandığını, Türkiyənin Naxçıvanadək ərazisində bu işlərlə start verildiyinə diqqət çəkir. Layihənin Ermənistan və İrana qazandıracağı iqtisadi faydalar üzərində də təhlillər aparılan məqalə müəllifi hər iki ölkənin bu yolla Qara dənizə

çıxış imkanları qazanacağını göstərir. Zəngəzur dəhlizinə Türkiyə ilə Türkdillil dövlətlərin iqtisadi inteqrasiyasında mühüm perspektivli bir layihə kimi yanaşılan məqalədə tərəflər arasında enerji, xammal və əmtəə mübadiləsi, həmçinin turizm əlaqələrinin perspektivləri təhlil olunur. Bununla yanaşı, dəhlizin Rusiya üçün əhəmiyyətini də geniş təhlil edən müəllif ölkəsinin hazırkı vəziyyətində onun alternativ marşrutlara olan ehtiyacını qiymətləndirir, Türkiyə və Yaxın Şərqlə regionu istiqamətində bu ölkənin nəqliyyat və logistika imkanlarına nəzər salır.

Məqalənin ikinci bölümündə Qarabağ münaqişəsinin bitməsi ilə yaranmış perspektivlərlə yanaşı, digər region ölkələrində potensial risklərin hələ də qaldığını qeyd edən müəllif bunların düzgün qiymətləndirilməsi ilə Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması məsələlərini ümumiləşdirməyə çalışmışdır. Elmi məqalə həcmində, quruluşuna, istinadlarına və təhlil dərinliyinə görə kifayət qədər maraqlı olub Naxçıvanın geostrateji mövqeyinin də tanınması baxımından əhəmiyyətlidir.

Məqalənin məzmunu ilə <https://eng.globalaffairs.ru/articles/zangezur-corridor/#> linkində tanış olmaq olar.

Amerikanın xəbər saytı Naxçıvandakı Duzdağdan yazır

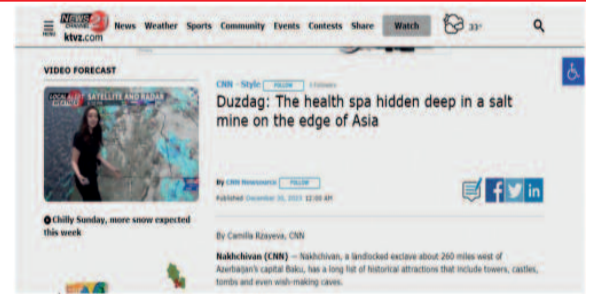
Amerikanın www.ktvz.com saytında ölkəmizin ən böyük müalicəvi turizm obyektlərindən biri olan Duzdağ haqqında məqalə yer alıb. Məqalədə Naxçıvan duz mağaralarının tarixi, onların müalicəvi xassələri ilə məşhurlaşması haqqında məlumatlar əks olunub.

Məqalənin müəllifi Naxçıvan haqqında yazır: "Azərbaycanın paytaxtı Bakıdan 260 mil (təxminən, 418 kilometr) qərbdəki Naxçıvanda tarixi qalalar, türbələr və hətta mağaralar da daxil olmaqla çox sayda görməli yerlər vardır. Bunlardan biri də Duzdağ Fizioterapiya Mərkəzidir.

Məqalədə hər il orta hesabla 3500-4000 pasiyentin üz tutduğu bu duz mağarasının immunitet sistemini gücləndirdiyi, qan dövranını yaxşılaşdırdığı və stresi aradan qaldırdığı deyilir. Buraya gələn insanların birdəfəlik sağalacağına inandığı rahatladıcı sükut ilə əhatə olunmuş mağarada oturaraq bu sakit atmosferi hiss etməkdir. Bütün bunlar, həmçinin mağaradakı mikroiklim, buradakı müalicəvi mühit məqalədə geniş izah olunub.

Qeyd edək ki, məqalənin dərc olunduğu "ktvz" media qrupu Amerikanın NBC və The CW Plus şirkətlərinin filialı kimi 40 ildən çoxdur ki, 24 saat xəbər yayır.

Xəbərin məzmunu ilə <https://ktvz.com/entertainment/cnn-style/2023/12/30/duzdağ-the-health-spa-hidden-deep-in-a-salt-mine-on-the-edge-of-asia/> linkində tanış olmaq olar.

TRT AVAZ

Xəbər və fotoreportajla <https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avryasadan/zengezur-koridoru-turk-dunyasini-bulus-turan-kapi/659e5d36046d117ea1eebd0e> linkində tanış olmaq mümkündür.

“Media Ordubadda” layihəsinə start verilib

Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinin nadir nümunələrindən olan Ordubad şəhərinin ərazisində yerləşən abidələrin daha yaxşı qorunması, təbliği və idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 2024-cü il 21 fevral tarixdə “Ordubad” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun yaradılması haqqında” Sərəncam imzalayıb. Sərəncamda da qeyd olunduğu kimi: *“Ordubad rayonu Azərbaycanın qədim yaşayış məskənlərindəndir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın incisi adlandırdığı Ordubadın adına ilk dəfə V əsrin yazılı mənbələrində rast gəlinir... Rayonun ərazisindəki Xarabagilan şəhər yeri Orta əsrlər dövrünün şəhər həyatını, təsərrüfatını, sənətkarlığını, müdafiə sistemini, su təchizatını və memarlığını tədqiq etmək üçün unikal arxeoloji abidədir... Rayonun inzibati mərkəzi Ordubad şəhəri qədim tarixə malikdir. XVII əsrin əvvəllərində Ordubadda Cümə məscidi, mədrəsə, buxana, qeysəriyyə, hamam və karvansaralar tikilmiş, Anbaras, Kürdətal, Üçtürləngi, Mingis və Sərsəhər məhəllələri, Ərasət meydanı ansambli, üç meydan ətrafında örtülü bazar kompleksi salınmışdır. Ordubadın əsas su təchizatı olan kəhriz sistemi də bu dövrdə yaradılmışdır. Şəhərin küçə şəbəkəsi Cümə məscidinin yerləşdiyi mərkəzi meydana şüa şəklində şaxələnməyə başlayan məhəllələrin əsasını təşkil edir. XVII-XVIII əsrlərdə inşa edilmiş Cümə, Anbaras, Sərsəhər, Dərbər və Təkeşiyi məscidləri öz tarixi və mədəni əhəmiyyətini bu gün də saxlayır”.*

Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəliyinin və Ordubad Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə start götürən “Media Ordubadda” layihəsi şəhərdə olan abidələri, şəhərin tarixini, mədəniyyətini, adət-ənənələrini təbliğ etmək, sosial şəbəkələrdə daha geniş arenaya çatdırmaq məqsədilə reallaşdırılır. Layihəyə uyğun olaraq ilboyu Ordubad şəhərinə jurnalistlərin, bloggerlərin səfəri nəzərdə tutulub. Qeyd edək ki, ilk səfərdə Azərbaycan televiziyası, Naxçıvan televiziyası, “Şərqi qapısı” qəzeti, “Baku tv”, “Apa”, “Report”, “Nuhçıxan”, “Naxçıvan xəbərləri” media qurumlarının əməkdaşları və sosial media fəalları iştirak ediblər. Layihəyə püşkatma ilə start verilib. Püşkatmada Ordubadın meydan və küçələri, tarixi-memarlıq abidələri, adət-ənənələri, mətbəxi, insanları və başqa mövzular yer alıb. Həmin mövzular üzrə hazırlanan reportajlar, mətnlər və videomateriallər mediada və sosial şəbəkələrdə yayımlanacaq. Paylaşımarda #mediaordubadda haştağından da istifadə olunur.

Qədim tarixi, zəngin mədəni irsi, gözəl təbiəti ilə seçilən ORDUBAD

Naxçıvan şəhərindən mütəmadi işləyən avtobuslar vasitəsilə adına ilk dəfə V əsrin yazılı mənbələrində rast gəlinən Ordubad şəhərinə səyahət etmək mümkündür. Ordubad şəhərini şimal və şimal-şərqi tərəfdən əhatə edən sərt sıldırım dağların mənzərəsi, Bəlkə dağının və Bərəkə qayasının görüntüsü şəhərə xüsusi yaraşır. Bu qeyri-adi şəhərin mərkəzinə doğru irəlilədikcə burada müasirliyin və tarixi gözəlliyin sehrinə qapılır insan. Tarixi binalar, muzeylər, nəhəng çinarlar, qədim meydanlar şəhərin simasını gözəlləşdirir. Sərsəhər (Şəşəri), Ambaras, Mingis, Kürdətal (mərkəz), Üçtürləngə kimi qədim məhəllələr, XVII-XVIII əsrlərdə inşa edilmiş Cümə, Anbaras, Sərsəhər, Dərbər və Təkeşiyi məscidləri Ordubadın qədim tarixi və mədəniyyətində xəbər verir. Hər məhəllənin meydanı, məscidi, çeşməsi vardır. Memarlıq üslubu, xüsusi cizgiləri ilə seçilən və əhəlinin adət-ənənələrini özündə əks etdirən, özünəməxsus yaşayış evləri, materialı cəviz ağacından olan taqılbaqlı qapılar, qədim şəkə sənətinin izlərini özündə daşıyan abidələr şəhəri daha da cazibədar edir.

Mənbəyi qar sularından mayalanan buz kimi sərin çeşmələri, kəhrizləri, təmiz dağ havası, meyvə bağları, istedadlı ziyahları, qonaqpərvər, safürəkli, təmiz məhəbbətli əhalisi olan Ordubad tarixən bura gəlib-gedən səyyahları, qonaqları da valeh edib. XX əsrin əvvəllərində buranı ziyarət etmiş səyyah Nefodov yazmışdır: *“Ordubad öz daş-qayı ilə parıldayan qənrirsiz gözəllə bənəyir. Ordubad çinarları təbiət tamaşası, el yaraşığıdır. Bu yurdun çinarları da torpağı kimi qədimdir”.*

Ölkəmizdən kənarda da adla tanınan Ordubad limonu, sucuğu, qayğanağı, quru meyvələri bu bölgəni əvəzəlməz edir. Şəhərin mərkəzi meydanında, Cümə məscidinin sağında yerləşən çayxana nəinki Ordubad sakinlərinin, eləcə də bura gələn qonaqların əsl istirahət məkanıdır. Burada yaşlı əsrlərə bərabər olan çinarların kölgəsi bu istirahətə daha da mənalı edir. İqliminə görə ilin bütün fəsilərində gözəl olan Ordubadın cəlbədiçi xüsusiyyətlərindən biri də vaxtilə ipəkçilik və ticarət mərkəzi kimi məşhur olmasıdır. Tarixi mənbələrə əsasən Naxçıvan və Kırandan sonra üçüncü şəhər sayılan Ordubad XIII əsrdən başlayaraq Azərbaycanın 260 tükən illik hasilatının toplandığı 21 iri şəhəri sırasına daxil olub. Ordubad həm də Şərqi qədim mədəniyyət mərkəzlərindən biri kimi tanınır. İndi də öz tarixini və dünya mədəniyyətinə bəxş etdiyi töhfələri ləyaqətlə qoruyub nəsilərdən-nəsiləyə ötürür. Rayonun ərazisindəki Xarabagilan şəhər yeri, dəniz səviyyəsindən 3900 metrədən də artıq hündürlükdə yerləşən Qapıcıq dağının ətrafında, fantastik görünüşü ilə insanı heyretə gətirən Gəmiqaya abidəsi əcdadlarımızın həyat tərzini, dünyagörüşünü, adət-ənənələrini özündə daşıyır. Qiymətli su mənbəyi olan kəhrizlər buranın qədim tarixindən soraq verir. Başqa bölgələrdən fərqli olaraq yeraltı tunellər şəklində tikilən kəhrizlərin bir çoxu qırx pilləlidir.

XIX əsrə aid Ordubad hamamı, XVII əsrin orijinal tikililərindən sayılan Qeysəriyyə (Zorxana), XVIII əsr Pir Eyvaz türbəsi ulu keçmişimizin tarixi yadigarlarından. Ordubadda Malik İbrahim türbəsi, Əfqan qalası, Babək qalası, Şah dağı, Cahartar abidələri, Kürdətal məhəllə qəbiristanlığında qoç heykəlli çoxlu qəbirlərin mövcudluğu da qədim tarixi soraqlayır. Şəhərin mərkəzi meydanında, Bərəkə dağının sinəsində ucalan Cümə məscidi qədim memarlıq abidəsi kimi indi də şəhərin qonaqlarını heyretə gətirir. 1275-ci ildə tikilən məscidin giriş qapısına vurulmuş lövhədə 1604-cü ildə Şah Abbasın verdiyi xüsusi fərmanın mətni yazılıb.

Azərbaycan maarifçisi, böyük mütəfəkkir Məhəmməd Tağı Sidqinin, Azərbaycanın görkəmli yazıçısı Məmməd Səid Ordubadının, o cümlədən görkəmli kimyaçı Yusif Məmmədəliyevin vətəni olan Ordubad şəhərində Məmməd Səid Ordubadının, akademik Yusif Məmmədəliyevin, maarifçi Məhəmməd Tağı Sidqinin ev-muzeyləri, Ordubad Rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi buraya gələnlərin ən çox ziyarət etdikləri yerlər sırasındadır. Təkcə Ordubadda deyil, onun Aza, Tivi, Əylis, Nüsnüs və başqa kəndlərində olan abidə və məscidlər təkcə dini ziyarətə baxımından deyil, tikinti-memarlıq xüsusiyyətlərinə görə də seçilir. Həmcinin füsunkar təbiət möcüzəsi, ilin dörd fəslinin birləşdiyi Göygöl, Pəzməri və digər kəndlərində olan buz kimi şalələlər təbiət qoynunda dincəlmək istəyənlər üçün əsas məkanlardır. Ordubad təkcə tarixi abidələri ilə deyil, zəngin mətbəx nümunələri ilə də insanları cəlb edir. Tanınmış səyyah Hacı Zeynalabdin Şirvani “Bustanüs-səyahə” kitabında yazırdı: *“Ordubad ürəkəcan gözəl bir qəsəbədir. Ora adama fərah verən yerdir. Onun möhkəm qalası, bol suyu və çoxlu bağları vardır. Meyvəsi bol və dadlıdır. Havası insana sağlıq verir. Adamları surətə gözəldir”.*

Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin 2024-cü il 21 fevral tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycanın tarixi və mədəni irsinin nadir nümunələrindən olan Ordubad şəhərinin ərazisində yerləşən abidələrin daha yaxşı qorunması, təbliği və idarə olunmasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə “Ordubad” Dövlət Tarix-Mədəniyyət Qoruğunun yaradılması haqqında” Sərəncamı bu qədim, tarixi şəhərə, onun vətənpərvər, qonaqpərvər insanlarına verilən yüksək qiymətin bariz ifadəsidir. Bu gün də özünün yüksək intellektli ziyahları, zəhmətsevər insanları, dövlətçiliyə sdaqətli əhalisi ilə tanınan Ordubad tarix-mədəniyyət qoruğu kimi ölkəmizin tarixinin, mədəniyyətinin inkişafına bundan sonra da öz töhfəsini verəcək.

« Güntac
ŞAHMƏMMƏDLİ

“Şərq qapısı” qəzeti bu adla yeni layihəyə start verib. Belə ki, qəzetimizin nömrələrində şəhid analarının övladları haqqında xatirələri yer alacaq. 44 cümləyə sığdırılacaq hər bir xatirənin şahidlərimizə böyük sevgi və ehtiram kimi oxucularımız tərəfindən də maraqla qarşılanacağına əminliyimizi bildirir, şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyir, belə igid oğullar böyütmüş analarımıza minnətdarlığımızı ifadə edirik. Bugünkü nömrəmizdə Şərur rayonunun Yengicə kəndindən olan şəhidimiz Ruzi İbrahimovun anası Səmayə İbrahimovanın, Sədərək rayonunun Heydərabad qəsəbəsindən olan şəhidimiz Tağı Abdullazadənin anası Şahnaz Abdullayevanın və Culfa rayonunun Camaldın kəndindən olan şəhidimiz Şamil Babayevin anası Atikə Babayevanın övladları haqqında xatirələri yer alıb.

100 ilin qəhrəmanları

Tağı İlham oğlu Abdullazadə (04.05.1992-28.10.2020) Vətəni, torpağını ailəsindən, anasından üstün bilən şəhid

Tağı çox sakit uşaq idi. O qədər sakit idi ki, atası deyirdi, a bala, get quş vur, uşaqlarla oyn. Atası belə sakitliyinə görə onu idmana yönəltdi. Əvvəl voleybola getdi. Voleybol yarışlarında diplomlar almışdı. Culfa, Ordubad istiqamətində xidmət etdi. Gözəl xasiyyətnamə ilə xidməti başa vurdu. Uzun müddət məktəbdə hərbi rəhbər işlədi. Dərs dedişi şagirdlər artıq böyüyüblər. Hər biri bir ailənin başçısıdır. Onlardan biri həkimdir.

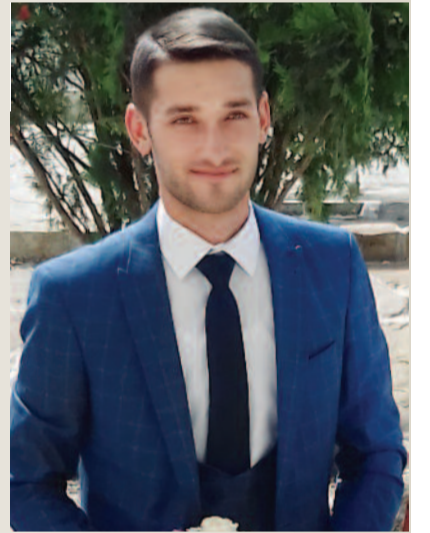
Tez-tez bizim ziyarətimizə gəlir. Hamısı sağ olsun.

Uşaqlarımın içində ən seçiləni olub Tağı. Çox mehriban, çox tərbiyəli idi. Onun bu hərəkətləri təkcə bizə qarşı deyildi. Tağı həm də hər kəsə mehriban, qayğıkeş idi. Yuxularımda tez-tez görürəm igid balamı.

O günlərdə qar yağdı. Fikirləşdim ki, ev damacaq. Ürəyimdə dedim ki, Tağı sağ olsaydı, gələrdi. Gəlib qar təmizləyərmiş. Bu fikirlə yatdım. Yuxuda gördüm ki, Tağı qapının ağzında dayanıb. Boylanıb mənə baxır. Əli ilə “sus” işarəsi verdi. Damın üstünə çıxıb qarı təmizlədi.

Bir xasiyyətini də deyim. O, kiminsə sözünü danışmağı xoşlamazdı. Nə vaxt nəyə də darıxıram, sıxılırım, o anda yuxuma gəlir. Ondən sonra qəlbim rahatlıq tapır. Diqqətinə də söz ola bilməzdi.

Özündən böyük heç kəsin yanında uzanmazdı. Mənim belə. Ömründə heç vaxt üzümə qayıtmayıb. Heç vaxt sözümü çevirməyib. Deyə bilmərəm ki, bir dəfə də olsun, ondan incimişəm. Qızlarım həmişə deyirdilər ki, ana, sən niyə Tağıya hirsələnmişən? Deyirdim, Tağı elə hərəkət edir ki, ona hirsələ bilmərəm. Tağı ömürboyu heç kimə acı söz deməyib. Heç kimin qəlbinə dəyməyib. Tağı bütün şəhidlərimiz kimi fərqli oğul olub. Elə bir oğul olub ki, Vətəni, torpağını ailəsindən, anasından üstün bilib. Nə edək, qismət belə imiş. Yenə də Vətən sağ olsun!

Ruzi Əliəğa oğlu İbrahimov (23.02.1983-07.11.2020)

Öz canını anasına, xalqına, millətə qurban verib

Ruzi sakit, qapalı, həm də məsuliyyətli bir övlad idi. Heç kimlə işi olmazdı. Balaca vaxtı atasını itirdi. Bu itki mənə də, övladlarıma da çox ağır oldu. Ən çox Ruziyə təsir etmişdi bu itki, heç cür özünə gələ bilmirdi.

Mənim üçün ən yaddaqalan, heç vaxt yadımdan çıxmıyacaq xatirələrimdən birini danışım. Atasını itirəndən illər sonra idi. Bir gün işdən gəldim ki, həyətdə velosiped var. Fikirləşdim ki, bu haradandır, axı bizim onu alacaq gücümüz yoxdur. O zaman bizim dörd qoyunumuz var idi. Demə, Ruzi qoyunun birini aparıb velosipedlə dəyişib. Dədim ki, Ruzi, bu nədir? Dedi ki, ana bir qoyun verdim, kənddən aldım. Mən də hirsələndim. Dədim ki, oğul, biz günlük çörəyimizi zorla qazanırıq. Sən qoyunu verib velosiped alırsan. Sonra velosipedi sahibinə verib qoyunu gətirdim. Kasıbcılıq idi, neyləyirdim? Amma özümü bağışlaya bilmirəm. Çünki Ruzinin arzusunu gözümdə qoydum. Bu hadisədən sonra Ruzi daha da məsuliyyətli oldu. Məndən də velosipedə görə incimədi.

Hər gün işə gedəndə məni öpməmiş evdən çıxmazdı. Elə deyirdi ki, ana, çox əziyyət çəkmisən. Sənə özüm saxlayacağam. Sən bizim yolumuzda saçlarını ağartmısan. Ruzi şəhid olanda mən Bakıda idim. Bilmirdim ki, Ruzi müharibəyə gedib. Tez-tez mənə zəng edirdi. Deyirdi, xəstəlik var, qonşuya getmə, bayıra çıxma. Ruzi oktyabrın 11-i gedib müharibəyə. Oktyabrın 28-i mənə zəng vurdu. Dedi, ana, necəsən, neyləyirsən? Dədim, ay Ruzi, qalmışam Bakıda. Evə gedə bilmirəm. Dedi ki, ana, tayıyarə yoxdu, bizi bu gün, bəlkə, Ordubada apardılar. Birdən zəng vurmasan, nigaran qalma ha, haqqını da halal elə. Dədim, Ruzi, o nə sözdü? Dedi, anam, olar da. Ruzi noyabrın 11-i şəhid olub. Bakıdan qayıdanda gördüm evə o qədər adam gəlir-gedir ki, fikirləşdim ki, yəqin, məni görməyə gəlirlər. Ağlıma da gəlmir ki, balam şəhid olub. Öz canını anasına, xalqına, millətə qurban verib!

Hər gün işə gedəndə məni öpməmiş evdən çıxmazdı. Elə deyirdi ki, ana, çox əziyyət çəkmisən. Sənə özüm saxlayacağam. Sən bizim yolumuzda saçlarını ağartmısan. Ruzi şəhid olanda mən Bakıda idim. Bilmirdim ki, Ruzi müharibəyə gedib. Tez-tez mənə zəng edirdi. Deyirdi, xəstəlik var, qonşuya getmə, bayıra çıxma. Ruzi oktyabrın 11-i gedib müharibəyə. Oktyabrın 28-i mənə zəng vurdu. Dedi, ana, necəsən, neyləyirsən? Dədim, ay Ruzi, qalmışam Bakıda. Evə gedə bilmirəm. Dedi ki, ana, tayıyarə yoxdu, bizi bu gün, bəlkə, Ordubada apardılar. Birdən zəng vurmasan, nigaran qalma ha, haqqını da halal elə. Dədim, Ruzi, o nə sözdü? Dedi, anam, olar da. Ruzi noyabrın 11-i şəhid olub. Bakıdan qayıdanda gördüm evə o qədər adam gəlir-gedir ki, fikirləşdim ki, yəqin, məni görməyə gəlirlər. Ağlıma da gəlmir ki, balam şəhid olub. Öz canını anasına, xalqına, millətə qurban verib!

Şamil Baloğlan oğlu Babayev (26.01.1988-07.11.2020)

“Şəhid olsam, həmişə üstümdə daşdığım bayrağı məzarımda başımın altına qoyarsınız”

Mənim balamın xatirələri bitib-tükənməz. Çox sakit uşaq idi. Yaxşı oxuyurdu. Nə hərbi liseyde, nə də ki akademiya təhsil alarkən razı olmazdı ki, mən ora gədim. Deyirdi, atam gəlsin.

Çox həvəsli idi hərbiyə. Özü seçmişdi hərbiçiləni. Arzusunu arxasınca getdi. Hərbi liseyi bitirdi. İki il Bakıda, iki il də Türkiyədə təhsil aldı. Heç bir sirrini bizə deməzdi. Hətta müharibəyə getməyindən də xəbərimiz olmadı.

26 sentyabrda oğlunu ad günü idi. Gördüm narahatdı. Dədim, oğul, yorulmuşsan, get yat, dincəl. Dedi, yox ana, Yusifi (oğlunu) aparacam gəzməyə. 27 sentyabrda, səhər saatlarında evdən getdi.

Son vaxtlara qədər danışa bilmirdik. Qardaşım dedi ki, bacı, Şamil Bərdədədir. Demə, Bərdə nədir, Şamil ön xətdə döyüşür. Bir gün televizora baxanda bir hərbiçini ona oxşatdım. Gəlinə dedim ki, Şamili gördüm, Bərdədədir. Gəlin dedi ki, ana, nə Bərdə. Şamil ön xətdədir.

Sonuncu dəfə zəng vurdu ki, ana, atamı yuxuda görmüşəm. Atam necədir? Dədim, oğul, atan lap yaxşıdır. Sən necəsən? Bildirdi ki, çox yaxşıyam. Hətta

zarafata salıb dedi ki, iki kiloqram da kökəlmişəm. Məni bax belə dilə tuturdu. Telefonla danışanda qardaşına deyirmiş ki, anamı alışıdır. Alışıdır ki, mənə nəse olsa, çox əziyyət çəkməsin. Kəndimizə gələndə şəhidin yasından evə gəlirdim. Baxdım ki, mənə birtəhər baxırlar. Elə bil nə isə hiss etdim. Evdə uşaqlara dedim ki, Şamilə nə isə olub. Dədim ki, nə ola bilər? Amma ana ürəyi hər şeyi hiss edir. Bildim ki, Şamil şəhid olub.

Üzərində hər zaman bayraq gəzdirdir. Döyüş yoldaşları danışdırlar ki, şəhid olmağından əvvəl vəsiyyət etdi. Dedi ki, şəhid olsam, həmişə üstümdə daşdığım bayrağı məzarımda başımın altına qoyarsınız. Qəbri nurla dolsun! Elə bütün şəhidlərimizin!

Yaşıl dünyamızı, gələcəyimizi qoruyaq!

Yaşıl dünya bəşəriyyət və təbiət arasında harmoniyanın əldə edildiyi davamlı təcrübələrlə inkişaf edən planetimizin vizyonunu təmsil edir. Bu, "yaşıl enerji"nin, mühafizənin və ekoloji cəhətdən təmiz texnologiyaların normaya çevrildiyi və hamı üçün daha sağlam ətraf mühiti təmin edən gələcəkdir. İlk dəfə ədəbiyyatda təkrarlanan xüsusi mühiti təsvir etmək üçün "Yaşıl dünya" terminini işlədi. Məhz ədəbiyyatda da "Yaşıl dünya" nizamlı dünyaya tarazlığı bərpa etmək üçün vacib amil kimi göstərilir.

Qloballaşan dünyanın qloballaşan problemləri artdıqca yaşıl dünya namına həmrəylik, birlik aktual məsələyə çevrilib. İqlim dəyişiklikləri su, torpaq və atmosfer havasının çirklənməsi, qlobal istiləşmə, ozon qatının zədələnməsi, su ehtiyatlarının tükənməsi, təbii fəlakətlər ümumbəşəri problemə çevrilib. Ölkə başçısı cənab İlham Əliyevin ötən il dekabrın 25-də iqlim dəyişmələrinə qarşı qlobal mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasında 2024-cü ilin "Yaşıl dünya namına həmrəylik ili" elan edilməsi haqqında imzaladığı Sərəncam dünyanın qlobal ekoloji problemlər və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə apardığı bir vaxtda səylərin birləşdirilməsinin, beynəlxalq əməkdaşlığın həmrəyliyin, bu mənada, böyük roluna diqqətini çəkdi.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 2 fevral tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlərdə", "Təmiz ətraf mühit və "Yaşıl artım ölkəsi" başlığı ilə ölkəmiz üçün gələcəyə dair mühüm prioritetlər müəyyənləşdirilib. Burada qeyd edilir ki, qlobal

iqlim dəyişikliklərinin miqyasını nəzərə alaraq ekoloji təmiz texnologiyaların tətbiqinə əhəmiyyətli yer verilməli, təmiz enerji mənbələrindən istifadə, tullantıların təkrar emalı və çirklənmiş ərazilərin bərpası təşviq edilməlidir. Bu prioritet daxilində məqsədlərə nail olunması üçün yüksəkkeyfiyyətli ekoloji mühit və "yaşıl enerji" məkanı formalaşdırılmalı, ekoloji baxımdan əlverişli olan "yaşıl" texnologiyaların tətbiqi genişləndirilməlidir....

Müvafiq Sərəncamda da qeyd edilir ki, işğaldan azad edilmiş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur, eləcə də Naxçıvan Muxtar Respublikası "yaşıl enerji zonası" elan olunmuşdur. Dövlət başçısının 2023-cü il 5 iyun tarixli Sərəncamına əsasən qəbul edilən "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nın 4.1.6. maddəsində elektrik enerjisi istehsalının və ixracının artırılması, Türkiyə ilə quru sərhədin mövcudluğu, həmçinin Azərbaycan-Türkiyə-Avropa elektrik dəhlizi layihəsi çərçivəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasının ölkənin əsas enerji sistemi ilə əlaqələndirilməsi imkanı, Türkiyəyə elektrik verilişi xəttinin çəkilməsi, elektrik enerjisi ixracı məqsədilə tezlik tənzimlənməsinin Türkiyə Respublikasının enerji sistemi vasitəsilə aparılması və Naxçıvan Muxtar Respublikasının enerji sisteminin Avropa Elektrik Ötürmə Sistemləri Operatorları Assosiasiyasının (ENTSO-E) şəbəkəsinə qoşulması üçün tədbirlər görülməsi əsas prioritetlər kimi qeyd edilir. Bütün bunların həlli gələcəkdə Naxçıvan Muxtar Respublikasında elektrik enerjisi istehsalı və ixracı potensialını artıracaq.

Prezident cənab İlham Əliyev

ötən il fevralın 3-də Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində keçirilən nazirlərin 9-cu və Yaşıl Enerji Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 1-ci iclasında çıxışı zamanı bildirdi ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasında böyük bərpa olunan enerji potensialı mövcuddur və burada 500 meqavattlıq Günəş Elektrik Stansiyasının tikintisinin mümkünüyü nəzərdən keçirilir. Bu məqsədlə ötən il aprelın 5-də Azərbaycan Respublikasının energetika nazirinin müavini Elnur Soltanovun rəhbərlik etdiyi işçi qrupu Naxçıvana səfər zamanı Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi ilə görüşmüş, "yaşıl enerji" konsepsiyasının muxtar respublikada tətbiq imkanları müzakirə olunmuş, bu sahədə işlərin sürətləndirilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılmışdır. İyunun 3-də "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Naxçıvan şəhərində Bakı Enerji Forumunun "Naxçıvan və Şərqi Zəngəzurun yaşıl enerji potensialı" mövzusunda xüsusi sessiyasının təşkili də bu baxımdan böyük əhəmiyyət kəsb etdi. Burada Naxçıvanın zəngin bərpa olunan enerji potensialının ölkənin enerji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə və karbon emissiyasının azaldılmasına mühüm töhfə verəcəyi vurğulandı, muxtar respublikada günəş və külək enerjisi stansiyalarının inşası, alternativ enerji istehsalı və ixracı, sərmayə yatırımı və digər məsələlər müzakirə olundu. Həmçinin ötən il Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və "TotalEnergies" şirkəti arasında Anlaşma Memorandumunun, Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və "Nobel Energy

Management" MMC arasında "Naxçıvan Muxtar Respublikasında 400 MVt gücündə Günəş Elektrik Stansiyasının tikintisi və istehsal ediləcək elektrik enerjisinin Türkiyə Respublikasına ixracı üzrə əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu"nun imzalanması bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardır.

Ötən il sentyabrın 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Naxçıvanda İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin təməlinin qoyulması da gələcəkdə Naxçıvanın enerji təhlükəsizliyinin təminində mühüm rol oynayacaq. Həmin gün dövlət başçısı mətbuata çıxışı zamanı dedi: **"Naxçıvanın qazı, nefti olmasa da, Günəşi var və Naxçıvanda Günəş Elektrik stansiyalarının inşası ilə bağlı bizim böyük planlarımız var. Bu planlar gerçəkləşsə, Naxçıvan "yaşıl enerji zonası"na çevrilə bilər. Çünki burada həm günəş, həm külək, eyni zamanda su elektrik stansiyalarının inşası üçün böyük potensial var və gələcəkdə Naxçıvandan Türkiyəyə ən azı 1000 meqavatt həcmində "yaşıl enerji" ixracı da mümkün olacaqdır"**. Bu, bir daha onu göstərir ki, gələcəkdə Naxçıvan elektrik enerjisi ilə özünü təmin etməklə yanaşı, xaricə də bu enerjiyi ixrac edəcək.

Ötən il sentyabrın 29-da Naxçıvanda Azərbaycanın energetika naziri Pərviz Şahbazov və Türkiyənin energetika və təbii sərvətlər naziri Alparslan Bayraktarın iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə 3-cü Enerji Forumu və "Naxçıvan – Yaşıl Enerji Zonası" beynəlxalq konfransın keçirilməsi bu sahədə vacib qərarların müəyyənləşdiril-

məsində mühüm addım idi. Azərbaycan-Türkiyə III Enerji Forumunun açılış sessiyasında Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi Fuad Nəcəfli çıxışı zamanı xüsusi olaraq vurğuladı ki, yaxın perspektivdə qarşıya qoyulan əsas hədəf Naxçıvanda alternativ və bərpa olunan enerji potensialından maksimum istifadə olunması, elektrik enerjisinin Türkiyəyə ixrac edilməsi və Avropaya ötürülməsindən ibarətdir. Həmçinin səlahiyyətli nümayəndə jurnalistlərə müsahibəsində də qeyd edib ki, Naxçıvanda "yaşıl enerji"yə keçidlə bağlı layihələr artıq işlənilib. Aparıcı şirkətlərlə ilkin memorandumlar bağlanmışdır. Hazırda layihələrin icrası ilə bağlı işçi layihələr hazırlanır. 2024-cü ilin ikinci yarısında bu layihələrin icrasının şahidi olacağıq... Bütün bunlar göstərir ki, müvafiq Sərəncam Naxçıvan üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir və "yaşıl enerji zonası" elan olunan diyarımız bu sahədəki uğurları ilə "Yaşıl dünya namına həmrəylik ili"nə öz töhfələrini verəcək.

Qeyd edək ki, bu il ölkəmiz dünya ölkələrinin yekdil qərarı ilə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çarçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi edəcək. Bu, iqlim dəyişmələrinin qarşısının alınması sahəsində ölkəmizin həyata keçirdiyi fəaliyyətə beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən verilən ən yüksək qiymətdir. "Yaşıl dünya namına həmrəylik ili"ndə təşkil ediləcək bu nüfuzlu sessiyanın ölkəmiz və bəşəriyyət üçün uğurlu nəticələrlə yekunlaşacağına əminik.

☞ Güntac ŞAHMƏMMƏDLİ

Sənaye müasir iqtisadiyyatın lokomotivini təşkil edir. İstehsalatın əsaslanma bu sahənin inkişafına nail olmadan iqtisadiyyatda hər hansı uğurdan bəhs etmək mümkün deyil. Naxçıvan Muxtar Respublikasında da həyata keçirilən çoxşaxəli iqtisadi inkişaf strategiyasının əsas hədəflərindən biri sənaye məhsulları istehsalı ilə davamlı inkişafa, o cümlədən yerli istehsal və əmək potensialından səmərəli istifadə etməklə ixracçıya hazır məhsul istehsalına nail olmaqdan ibarətdir. Buna görə də mövcud sənaye imkanlarından maksimum yararlanmaq, dinamik məhsul istehsalında dayanıqlılığı təmin etmək məqsədilə yeni istehsal müəssisələrinin yaradılması qarşısında duran əsas vəzifələrdəndir. "Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023-2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı"nda da yaxın 4 il ərzində yerli xammal potensialından layiqincə istifadənin gerçəkləşdirilməsi qarşıya mühüm vəzifə kimi qoyulub. Regional inkişafa göstərilən bu diqqət muxtar respublikada sənayenin inkişafına əlverişli şərait yaradıb.

İnvestisiyaların təşviqi yeni sənaye sahələrinin yaradılmasına imkan verəcək

Nəticədə, muxtar respublikada sənayenin müxtəlif sahələrinin inkişaf etdirilməsinə yönəlmiş kompleks tədbirlər bu sahədə müsbət nəticələrin əldə edilməsinə səbəb olub. Təsədüfi deyil ki, ötən il bölgədə 593,9 milyon manatlıq sənaye məhsulu, 358,4 milyon manatlıq kənd təsərrüfatı məhsulu istehsal olunub. Ümumi Daxili Məhsul istehsalı isə 1 milyard 552 milyon manat təşkil edib.

Məlum olduğu kimi, sənaye məhəllələri bu gün dünya praktikasında uğurla tətbiq olunan layihələrdəndir. Hər şeydən əvvəl, belə məhəllələrin yaradıldığı ərazilər mövcud olduğu regionlara xas müxtəlif növ məhsulların istehsalını həyata keçirmək üçün zəruri olan infrastruktur şəraiti ilə təmin edilir. Nəticədə, məhəlləvi olaraq çəkilən infrastruktur xərcləri digər kiçik və

sahibkarlar tərəfindən sərflənməli xərclərdən daha aşağı maliyyə vəsaitinə başa gəlir. Eyni zamanda burada ümumi fəaliyyət kompleks xarakter daşıdığından, istifadə olunan su, qaz, enerji, nəqliyyat və digər xidmətlərdən istifadə ekoloji tarazlığın qorunmasına da öz töhfəsini verir. Son illər muxtar respublikada həyata keçirilən uğurlu sənayeləşmə prosesinin ən gözəl nümunəsi Şərur Sənaye Məhəlləsinin yaradılmasıdır. Ötən müddətdə Şərur Sənaye Məhəlləsinin ərazisində 24 istehsal sexi yaradılıb. Artıq burada ayaqqabı, tikiş malları, unlu qənnadı məmulatları, qapılar, mebel, kağız kisə və karton tara istehsalı sahələri üzrə sahibkarlıq subyektləri fəaliyyətə başlayıb. Digər istehsal sahələrinin yaradılması istiqamətində işlər davam etdirilir.

Muxtar respublikada sənayenin inkişafı bu sahəyə göstərilən dövlət dəstəyində də

özünü hiss etdirir. Məsələn, 2023-cü ildə Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən 40 investisiya layihəsinə 6,2 milyon manat güzəştli kredit verilib ki, bunun da böyük hissəsi – 84,8 faizi sənaye, 11,7 faizi kənd təsərrüfatının, 3,5 faizi isə xidmət sektorunun payına düşüb.

Bu gün muxtar respublikada əlverişli biznes mühitinin yaradılması, investisiya cəlb ediciliyinin artırılması istiqamətində mühüm işlər görülür. Yanvar ayında muxtar respublikada xarici investorlarla keçirilən görüşdə işgüzar müzakirələrin aparılması da tezliklə bölgədə "yaşıl enerji", mədənçilik kimi sənaye istehsalı sahələrinin fəaliyyətə başlamasından xəbər verir. Ümumilikdə isə Naxçıvanın tezliklə azad iqtisadi zonaya çevrilməsi burada fəaliyyət göstərəcək şirkətlər üçün vergi və gömrük güzəştləri, daşıma və digər sahələrdə müvafiq stimullaşdırma tədbirlərini nəzərdə tutur ki, bu da digər sahələrlə yanaşı, sənayenin də inkişafına öz müsbət təsirini göstərəcək.

☞ Səbuhi HƏSƏNOV

Qartallar elləri uca göstərər Elə tarixi kəndimiz Kotam kimi

armud ağaclarıdır. Bu ağacların tarixi də bir başqadır. Şəxsi avtomobili ilə bizi Köhnə Kotama aparan Nazim Həsənov deyir ki, o, gözü-nü açandan, bu kəndə gəlib-gəndən gördüyü məhz bu ağaclar olub. Hətta cəviz ağacını onun babası əkib və hər il bura gələrək məhsulunu özü toplayır. Çinarın yaşı isə bir əsrdən çoxdur. “Bura yol olmayıb, yolu sonradan salıblar”, – deyir Nazim kişi. Bu yol həm də sakinlərin tarixlərini unutmamağa imkan yaradır.

Kənd iki dağ arasında, bol sulu çayın sahilində yerləşib. Yaxınlaşdıqca bizi uçur-sökük, divarlarında bir tarixin yatdığı, möhrələrlə hörtülmüş evlər qarşılayır. Evlər, demək olar ki, tam olaraq dağılıb. Bu kəndin köçürülmə səbəbi də tarixlə bağlıdır. Belə ki, 1941-ci ildən etibarən Ordubad rayonunda, Araz çayının sahilində muxtar respublikaya gələn qatarın ilk dayanaacağı – Salamməlik stansiyası fəaliyyətə başlayır. Stansiyada çalşanların bəziləri isə məhz Köhnə Kotam sakinləri olur. Onların sayı gündən-günə çoxaldıqca, həmçinin kəndə gediş-gəliş çətin olduğundan kəndin Araz çayının sahilinə köçürülməsi qərara alınır. Bu qərardan sonra yeni kənd salınır və insanlar kəndi tərk edirlər.

1959-cu ildə, demək olar ki, kənd tam olaraq boşaldılır. Lakin iki dağ arasında yerləşdiyindən bu kənddə mütəmadi olaraq qeydə alınan sel suları boş qalan evləri

dağıdır. Nazim kişi deyir ki, buna baxmayaraq, yerli sakinlər bu gün də kəndə gələrək dağın döşündə salınan qəbiristanlığı ziyarət edirlər: “Ora bizim tariximizdir, bu kəndin nə qədər qədim olduğunun göstəricisidir. Hətta burada bizim

haqda danışan 85 yaşlı Əhməd Hüseynov deyir: “Oradan cavan vaxtlarımda – 22 yaşım olarkən köçmüşəm. Yol olmayıb və ora gediş-gəliş çətin idi. Kəndimiz iki dağ arasında yerləşirdi, qışı çox sərt, yayı isə

bir qədər sərin keçirdi. 1959-cu ildə tam olaraq oradan köçdük və Yeni Kotamda yaşamağa başladım. Kəndimiz hər zaman bilikli adamları ilə seçilib, burada çoxlu din xadimləri olub. Bizim atalarımız da bizə deyib və özümlə də görmüşük ki, kəndin bilikli adamları hər zaman səfərlərə gedərdilər və ya hər hansı müzakirələr üçün bura başqa ölkələrdən insanlar gələrdi”.

Bir zamanlar elm, irfan qapısı olan bu mədrəsə indi dağılmış vəziyyətdədir. Nazim Həsənov deyir ki, mədrəsədə o zamanlar sakinlərə elm öyrədilmişdir. Kəndin dağılmasına, selin gəlməsinə baxmayaraq, yerli sakinlər onun bir hissəsini qoruya biliblər. Mədrəsə həm də kəndin mərkəzində, meydana yaxın ərazidə olub. Yerli sakinlər deyirlər ki, mədrəsənin tikilişi XIX əsrin sonlarına, XX əsrin əvvəllərinə təsadüf edir. Məhz buna görə bacardıkları qədər bu tarixi abidəni qorumağa çalışırlar.

Mədrəsəyə bitişik məscid isə tam olaraq Ordubad memarlıq üslubunda inşa edilib. Burada daha çox pəncərələrin quruluşu diqqəti cəlb edir. Belə ki, şəbəkə üsulu ilə hazırlanan pəncərələrin özünəməxsus görünüşü məscidə başqa gözəllik bəxş edib. Məscidin ölçüləri və onu içəridən yarıya bölən hissəni isə xüsusi vurğulamaq lazımdır. Belə ki, hazırda xalça asılan və iki bölünən bu yerlərdə kişilər və qadınlar əyləşib, ibadət ediblər. Tikilinin digər

hissəsində kiçikölçülü pəncərə buranı aydınlatmaqdan ötrü qoyulub. Belə ki, günbatan hissədə qoyulan bu pəncərə hər zaman məscidin içərisini işıqlı edib. Düzdür, tarixi məscidin dağılmasının qarşısını almaq üçün yerli sakinlər tərəfindən bir qədər bərpa işləri aparılıb. Lakin abidə qədimliyini hələ də qoruyub saxlayır. Sakinlər deyir ki, Kotam kəndinin yaxınlığında inşaat üçün əlverişli torpaq olub və burada tikintilərin çoxu onunla inşa edilib. Bunu məscidin möhrəli divarlarında da görmək mümkündür. Hər zaman tarixi, dini etiqadlarına hörmətlə yanaşan, onu qoruyan kənd sakinləri məscidə də eyni tərzdə yanaşıblar. Bura gələn yerli sakinlər tikilini təmiz saxlamaqla yanaşı, həm də içərisinə bəzi əşyalar da yerləşdiriblər. Nazim kişi onu da diqqətimizə çatdırır ki, sakinlər çox vaxt yaxınlarının qəbirələrini ziyarət etməyə gələrkən burada ehsan da verirlər.

Kəndin salındığı tarix hələ tam dəqiq deyil. Buradakı qəbiristanlığa, daha doğrusu, qəbir daşlarına baxıb belə qənaətə gəlinib ki, bu kənddə XII əsrdə belə insanlar yaşayıblar. Eyni zamanda evlərin yerləşmə və tikilmə mövqeyi də bunu sübut edir. 150-yə yaxın evin olduğu bu yaşayış məntəqəsindəki evlər dağın döşündə – bir-birinə yaxın inşa edilib. Səbəbi isə düşmənlərdən qorunmaq üçün insanların daha sıx məskunlaşması göstərilir.

Dağılan, sökülən, lakin divarları, daşları əsrlərlə çarpışan, tarixi unudulmayan kəndi tərk edərkən bizi səmada məğrur, qürub çağında üfüqlərin qızılı şəfəqlərində kölgə kimi süzən qartallar yola salır. Necə deyirlər, qartallar obaları, dağları, elləri uca göstərər. Elə tarixi kəndimiz Kotam kimi...

☞ Ceyhun MƏMMƏDOV

Nazim kişi deyir ki, ata-babaları bu yolları atla, ulaqla gedib-gəlmişlər. İnsanlar hər zaman adət-ənənələrinə sadıq qalıb, yolların daşlı-qayağı olması belə onları el-obalarından uzaqlaşdırmayıb. Ta ki 1959-cu ilədək... Bu tarixdən etibarən Kotam kəndi Araz çayının sahilinə köçürülür. Səbəbi isə...

Tarixi mənbələrə əsasən əvvəllər adı Ketam olan Ordubadın bu kəndi Araz və Ketam çayının sahilində, dağətəyi ərazidə yerləşdiyinə görə el arasında “iki dağ arası” deyirlər. Naxçıvan şəhərindən Yeni Kotamədək yol rahat olsa da, oradan Köhnə Kotama uzanan 4 kilometrlik məsafə daşlı-kəsəkli, enişli-yoxuşludur. Bu tarixi kənd Kiçik Qafqaz dağlarının ətyində yerləşdiyindən muxtar respublikanın ən ucqar yaşayış məskənlərindən biri olub. 100 illərin kəndi də demək olar bu yurd yerinə.

Enişli-yoxuşlu yollardan sonra kənddə ilk görünən uca cəviz, çay kənarında öz qaməti ilə seçilən çinar və bura gələnləri ilk qarşılayan

pay torpaqlarımız var və mənim özüm hələ də burada əkinlə məşğul oluram”.

Boş olan kənddə diqqəti ən çox cəlb edən məqam isə burada mədrəsə qalıqlarının olmasıdır. Bu kənddə doğulub-böyüyən sakinlər deyir ki, Kotam kəndi bu ərazidə öz bilikli adamları, din xadimləri ilə tanınır. Hətta xəlifənin dövründə bir çox ölkələrdən – İraq, Liviyadan gəlib burada bəzi müzakirələr də aparılıb. Kəndin keçmiş

Elm səmasını aydınladan təbəssümlər

Elm üfüğündə yeni şafəqlər — dağ

kəndlərinin gənc müəllimləri və müəllimlərini sevən şagirdlər. Onlar bu dəfə "Şərq qapısı" qəzetinin fotoobyektivinə təbəssüm etdilər. Müasir təhsil infrastrukturunu, əlverişli tədris mühiti, innovativ təlim metodu, pedaqoq əməyinə verilən qiymət... Həm şəhər mərkəzinin, həm də ən ucqar dağ kəndinin məktəbi üçün xarakterikdir bu amillər. Pedaqoji fəaliyyətdə kövrək addımlarını sevə-sevə ucqar yaşayış məntəqələrində atan gənc müəllimlərin, gələcəyin mütəxəssisləri olacaq intellektual təfəkkürə malik şagirdlərin üzlərindəki təbəssüm də bunun müjdəçisidir.

Foto: Əli XUDİYEV

Türkiyəli alpinistlər Xocalı faciəsi qurbanlarının və şəhidlərimizin xatirəsini Haçadağın zirvəsində andı

Xocalı faciəsinin 32-ci ildönümü ilə əlaqədar olaraq təşkil olunan yürüş səhər saatlarında Culfa rayonunun Gal kəndindən start götürüb və iştirakçılar zirvəyə qədər olan 9 kilometr məsafəni qət ediblər. Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi, Turizm Departamenti və Naxçıvan Hava və Ekstremal İdman Növləri Federasiyası tərəfindən təşkil olunan yürüşə qardaş ölkənin İstanbul, Antalya, Qars, Ağrı, Elazığ və İğdır bölgələrindən gələn, aralarında peşəkar və həvəskar alpinistlər olmaqla, 40 nəfər, eləcə də 10 nəfər yerli ekstrimsevər qatılıb. Çətin relyefdə iştirakçıların təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və mövcud risklərin idarə olunması məqsədilə aidiyyəti dövlət qurumlarının əməkdaşları da aksiyaya cəlb ediliblər.

İştirakçılar tərəfindən 2415 metr yüksəklikdə — Haçadağın zirvəsində Xocalı faciəsi qurbanları və 44 günlük Vətən müharibəsi şəhidləri yad edilib, hər iki ölkənin Dövlət Himni ifa olunaraq Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı və Xocalı soyqırımına aid şüarlar səsləndirilib.

Yürüş başa çatdıqdan sonra alpinistlərə təşəkkürnamə təqdim olunub.

Qeyd edək ki, alpinist qrupu üçgünlük səfər proqramı çərçivəsində Naxçıvan şəhərində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, eləcə də Türkiyə dövlətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün abidələrini ziyarət edib, Heydər Əliyev Muzeyi ilə tanış olublar. Bundan əlavə, qonaqlar muxtar respublikanın turizm əhəmiyyətli məkanlarına baş çəkiblər.

İtmişdir

Məmmədov Əmir Əli oğlunun adına olan "CAT 432F" markalı traktorun AZ-185FX284 nömrəli qeydiyyat nişanı itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Material Texniki Təchizat və Nəqliyyat İdarəsinin balansında olan "Caterpillar-428E" markalı AZ-185 FX 464 dövlət qeydiyyat nişanı itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhəri, Qaraçuq kəndində yaşamış Səfərov Nuruəddin Qulam oğlunun adına olan JN-209^A nömrəli, 10304005 kodlu "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

Ordubad rayonunun Anaqut kənd sakini Bağirov Natiq Mustafə oğlunun adına olan JN-367^A nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

İbrahimov Araz Vəlif oğlunun adına olan kapitan Seyidov küçəsində yerləşən mənzilin 102011000037-05101-093012 reyestr nömrəli texniki pasport və çıxarışı itdiyindən etibarsız sayılır.

Mirzəliyeva Fatimə Sahib qızının adına "Naxçıvan" Universiteti tərəfindən verilmiş tələbə bileti itdiyindən etibarsız sayılır.

Məhərrəmov Asim Allahverdi oğlunun adına olan gizirin SQ-0026144 nömrəli hərbi vəsiqə itdiyindən etibarsız sayılır.

Hümbətov Mahir Zahid oğlunun adına 1999-cu ildə Naxçıvan Özəl Universiteti (indiki "Naxçıvan" Universiteti) tərəfindən verilmiş A-042718 nömrəli diplom itdiyindən etibarsız sayılır.

Babək rayonunun Yeniyoğ kənd sakini Məmmədov Şirəli Əsgər oğlunun adına olan JN-121, kod-10302028 nömrəli torpağa mülkiyyət hüququna dair dövlət aktı itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayonunun Siyaqut kənd sakini Bayramova Bəyaz Məhəmməd qızının adına olan JN-117^A nömrəli "Torpağın mülkiyyətə verilməsinə dair şəhadətnamə" itdiyindən etibarsız sayılır.

"Naxçıvan Dəmir Yolları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin balansında olan 1988-ci il buraxılışlı T-330 markalı 185 FX028 və 1968-ci il buraxılışlı S-108 markalı 185 FX029 qeydiyyat nömrəli traktorların texniki pasportları itdiyindən etibarsız sayılır.

Naxçıvan şəhəri, Şəhriyar küçəsi 52 ünvanında yaşamış Əliyev Qurban Abbasqulu oğlunun adına olan 3643 inventar nömrəli texniki pasport itdiyindən etibarsız sayılır.

Şərur rayonunun Püsyən kənd sakini Bəbirova Surayya Məhərrəm qızının adına olan JN-456 nömrəli dövlət aktı və JN-851^A nömrəli şəhadətnamə itdiyindən etibarsız sayılır.

Quliyev Həsən Məmməd oğlunun adına olan Şahtaxtinski küçəsi, döngə 3, ev 21-in 3254 inventar nömrəli texniki pasportu itdiyindən etibarsız sayılır.

Bildiriy

"Şərur" Karate-do İdman Klubu fəaliyyətini dayandırdığından loğv olunur.

Baş redaktor:
SARA ƏZİMOVA

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, "Təbriz" küçəsi 14.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: info@serqqapisi.gov.az

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Nömrəyə məsul: Güntac Şahməmmədli
Dizayner: Lətif Zeynalov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, sahifələnilib
və Əcəmi NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 1000. Sifariş № 53